

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Doct. Martini Lvtherii Avgvstiniani Theologi Synceri
Lvcvbrationvm Pars Vna, quas ædidit usq[ue] in annum
præsentem XX. Catalogum earu[m] uersa tibi pagina
indicabit. Alio Tomo, Domino Volente, ...**

Luther, Martin

Basileae, 1520

VD16 L 3411

Reverendo Et Vere Patri Svo Ioanni Stvpitio S.T. professori, Augustiniana
familiae Vicario, F. Martinus Luther discipulus, Salutem, & seipsum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34878

REVERENDO ET VE

RE PATRI SVO IOANNI STVPITIO S. T.
professori, Augustinianæ familiæ Vicario, F. Martinus
Luther discipulus, Salutem, & seipsum.

Eminè Reuerende Pater, inter iucundissimas & salutare fabulas tuas, quibus me solet dominus Iesus mirifice consolari, incidisse aliquando mentionem huius nominis, poenitentia: ubi miseri conscientiarum multarum, carnificumq; illorū, qui præceptis infinitis, eisdemq; importabilibus modum docēt, ut uocant, confitendi: te uelut e caelo sonantem excepimus, quod poenitentia uera non est, nisi quæ ab amore iustitiæ & dei incipit: & hoc esse potius principium poenitentia, quod illis finis & cōsummatio censetur. Hæsit hoc uerbum tuum in me, sicut sagitta potentis acuta: coepi q; deinceps cum scripturis, poenitentia docentibus, conferre. Et ecce iucundissimum ludum uerba undiq; mihi colludebant, planeq; huic sententiæ arridebāt & assultabant: ita, ut cū prius non fuerit ferme in scriptura tota amarius mihi uerbum, quam poenitentia, licet sedulo etiam coram deo simularem, & fictum coactū q; amorem exprimere conarer, nunc nihil dulcius aut gratius mihi sonet, quam poenitentia. Ita enim dulcescūt præcepta dei, quando nō in libris tantum, sed in uulneribus dulcissimi Saluatoris legenda intelligimus. Post hæc accessit, quod studio & gratia eruditissimorum uiro rum, qui nobis Græca & Hebræa officiosissime tradunt, didici, idem uerbum græce Metanœa dici, a meta & noein, id est, a post & mentē: ut sit poenitentia seu metanœa, resipiscencia, & post acceptum damnū & cognitum errorem intelligentia sui mali, quod sine mutatione affectus & amoris fieri est impossibile: quæ omnia Paulinæ Theologiæ ita respondent apte, ut nihil ferme aptius Paulū illustrare possit, meo saltem iudicio. Deniq; profeci & uidi, Metanœan non modo a post & mentem, sed a trans & mētem posse deduci (sit sane uiolentum) ut Metanœa transmutationem mentis & affectus significet, quod non modo affectus mutationem, sed & modum mutandi, id est, gratiam dei uidebatur spirare. Nam transitus ille mentis, id est, uerissima poenitentia, celeberrimus est in sacris literis: ut quem phasē illud uetustū olim significauit, Christus exhibuit: & longe ante Abraham quoq; figurauit, quando trāsitor, id est, Ebræus uocari coepit, traiectus scilicet in Mesopotamiam, ut Burgen, docte docet. Huic & titulus ille psalmus

Carnifices
cōscientiarū.

Ineptus cō/
fitendi mo/
dus.

Poenitentia
uera ab amo
re iustitiæ in
cipit.

μετάνοια,
resipiscencia,
μετανοειν,
resipiscere.

A conci

concinat, ubi Idithun, id est, transfiliens cantator inducitur. His in
 hærens, ausus sum putare, eos falsos esse, qui operibus pœnitentiæ tã
 tũ tribuerũt, ut pœnitentiæ uix reliquũ nobis fecerint, præter frigidas
 quasdã satisfactiões, & laboriosissimã cõfessionẽ: latino scilicet uoca
 bulo abducti, qđ pœnitentiã agere, actionẽ magis sonet, quã mutatio
 nẽ affectus: & Græco illi Metanoĩn, nullo modo satisfacit. Hæc mea
 cũ sic ferueret meditatio, ecce subito cœperũt circũ nos strepere, imo
 clangere noua indulgentiarũ classica, & remissionũ buccinæ: quibus
 tm̄ non ad strenuũ belli studiũ animaremur. Breuiter, neglecta ueræ
 pœnitentiæ doctrina, adeo magnificare p̄sumperũt, non pœnitentiã,
 non saltẽ uilissimã eius partẽ, quæ satisfactio dicitur, sed eiusdẽ uilissi
 mæ partis remissionẽ, ut nunquã sit ita magnificari audita. Deniq; im
 pia & falsa, & hæretica docebãt, rãta autoritate, temeritate uolui dice
 re, ut qui uel cõtra mutiret, statim hæreticus, igni deuotus eẽt, & æter
 næ maledictiõis reus. Ego horũ furori occurrere nõ potẽs, statui mode
 ste eis dissentire, & in dubiũ uocare eorũ dogmata, fractus oĩm docto
 rũ, totiusq; ecclesiæ sentẽtia: qđ etiã satisfacere melius sit, quã satisfacti
 onẽ remitti, id est, indulgẽtias redimere: nec est ullus qui aliter unquã
 docuit. Itaq; disputauĩ, id est, summa, media, infima, oĩa in malũ capi
 tis mei irritauĩ, quantũ p̄ hos, pecuniarũ, heus animarũ dicendũ fuit,
 zelatores fieri, ac p̄fici põt. Sic em̄ suauissimi hoĩes, crassissima astutia
 instructi, cũ negare nõ possint ea, qđ dixi, fingunt summi Pontificis po
 testatẽ lædi meis disputationibus. Hæc est causa R. P. qđ ego nũc infel
 iciter in publicũ prodeõ: qui semp̄ anguli amator fui, & ipse eligens
 spectare pulcherrimũ nostro seculo ingenioꝝ ludũ, magis quã specta
 ri & rideri. Sed, ut uideo, oportet & Corchorũ inter olera uideri, & ni
 grũ statui inter alba, decoris scilicet & Veneris gratia. Rogo itaq; has
 meas ineptias suscipias, & qđ fieri põt industria, ad optimũ Pontificem
 Leonẽ decimũ transmittas: ut sint ibi mihi aduersus studia malignã
 tiũ, uice alicuius paracliti: nõ qđ te mihi cõiungi periculo uelim, meo
 solius periculo hæc egisse uolo. Christus uiderit, sua ne sint an mea qđ
 dixi: sine cuius nutu, nec summi Pont. sermo est in lingua eius, nec cor
 regis in manu sua. Hũc em̄ expecto iudicẽ e Romana sede p̄nũciantẽ.
 Cæterũ, minacibus illis meis amicis nihil habeo qđ respondeã, nisi il
 lud Reuchlianũ: Qui paup̄ est, nihil timet, nihil põt pdere. Res nec ha
 beo, nec cupio. Famã & honorẽ, si habui, assidue nũc pdit qui perdit.
 Vnũ supeest imbecille, & assiduis fatigatũ incõmodis corpusculũ: qđ
 si qua uĩ uel dolo abstulerint, i obsequiũ dei, forte una uel duab; uiræ
 horis me pauperiorẽ faciẽt. Sufficit mihi dulcis redẽptor & ppitiator
 dñs meus Iesus Christus: cui cantabo, quã diu fuero: si qs aut noluerit
 cantare

Opibus pœ
 nitentiæ ni
 miũ tribuĩt

Latina uox
 erroris cau
 sa.

Satisfactio
 uilissima p̄
 pœnitentiã.

Satisfacere,
 melius qđ sa
 tisfactionẽ
 remittere.

Prouerbiũ.

Christianus
 Martini ani
 mus.

cantare mecum, quid ad me? ululet, si libet, uel secum. Ipse dominus Iesus seruet te in æternum mi pater suauissime. Vuittenbergæ, die sanctæ Trinitatis. Anno M. D. XVIII.

BEATISSIMO PATRI

LEONI X. PONT. MAX. F. MARTINVS LV-
THERIVS AVGVSTINIANVS AETER-
NAM SALVTEM.

VDITVM AVDIVI de me pessimum; Beatissime Pater, quo intelligo, quosdã amicos fecisse nomen meum grauiissime coram te & tuis foetere: ut qui autoritatẽ & potestatem clauũ & summi Pontificis minuere molitus sim: inde hæreticus, apostata, p̄fidus, & sexcentis nominibus, imo ignominiiis ac cufor. Horrent aures, & stupent oculi. Sed unicũ stat fiducia præsidũ, innocens & qui

Conscientiã bonã & quietã habet Lutherius.

eta conscientia, nec noua audio. Talibus enim insignibus & in nostra regione me ornauerunt homines isti honestissimi, & ueraces, id est, pessime sibi consci: qui sua porteta mihi conantur imponere, & mea ignominia suas ignominias glorificare. Sed rem ipsam beatiss. Pater digneris audire ex me infante & inculto. Cœpit apud nos diebus p̄ximis prædicari Iubileus ille indulgentiarũ Apostolicarũ: profecitq; adeo, ut præcones illius, sub tui nominis terrore, omnia sibi licere putantes, impiissima hæreticaq; palam auerẽt docere, in grauissimum scãdalũ & ludibriũ Ecclesiasticæ potestatis, ac si Decretales de abusionibus quæstorũ nihil ad eos pertinerent. Nec contenti, quod liberrimis uerbis hæc sua uenena diffunderẽt: insuper libellos ediderunt, & in uulgũ sparserunt. In quibus, ut taceã infatigabile & inauditã auaritiã, quã singuli pene apices olent crassissime, eadẽ illa impia & hæretica statuerunt: & ita statuerunt, ut Confessores iuramento adigerent, quo hæc ipsa fidelissime instantissimeq; populo inculcarent. Vera dico, nec est quo se abscondant a calore hoc. Extant libelli, nec possunt negare. Agebantur tum illa prospere, & exugebãtur populi fallis spebus: & ut Propheta ait, Carnẽ desuper ossibus eorũ tollebant. Ipsi uero pinguiissime & suauissime interim pascebantur. Vnũ erat, quo scandala sedabant, scilicet terror nominis tui, ignis cõminatio, & hæretici

Infatigabilis auaritiã indulgentiariorũ.

A ij nomi